

**Śledztwo w sprawie nowoczesności. Powieść kryminalna i wymyślanie społeczeństwa
- seminarium otwarte, Warszawa 2009/2010**

Seminarium I – 14 X 2009: Zbrodnia i ład (moralny?)

1. Witold Gombrowicz, Gustaw Herling-Grudziński, *Dwugłós o sumieniu Raskolnikowa*. W: G. Herling-Grudziński, *Godzina cieni. Eseje*. Kraków 1991 [lub inne wydanie]

2. W. Gombrowicz, *Kosmos*; G. Herling-Grudziński, *Pieta dell'Isola*.

Tekst dodatkowy: R. Nycz, *Zamknięty odprysk świata*. W tegoż: *Literatura jako trop rzeczywistości*. Kraków 1999.

Inspiracje (teksty fakultatywne):

- W. Gombrowicz, *Zbrodnia z premedytacją* (opowiadanie z tomu *Bakakaj*).
- R. Nycz, „Wyrażanie niewyraźnego” w literaturze nowoczesnej. W zbiorze: *Literatura wobec niewyraźnego*. Warszawa [b.d.w], s. 79-100.
- Jean-Pierre Salgas, *Witold Gombrowicz lub ateizm integralny*. Warszawa 2004 (tu rozdział: „Kosmos” – *filozofia powieści*, s. 199-251)
- Kołakowski, *Kapłan i błazen*. W tegoż: *Pochwała niekonsekwencji*. Warszawa 1989 [lub inne wydanie]
- Stanley Fish, *Dowodzenie versus perswazja: dwa modele krytycznej działalności oraz Retoryka*. W tegoż: *Interpretacja, retoryka, polityka*. Kraków 2002.
- Richard Rorty, *Filozofia bez zwierciadeł*. W tegoż: *Filozofia a zwierciadło natury*. Warszawa 1994.
- Zygmunt Bauman, *Upadek prawodawców oraz Nadejście tłumaczy*. W tegoż: *Prawodawcy i tłumacze*. Warszawa 1998.

Seminarium II – 28 X 2009: Zbrodnia i ład (moralny?) – c.d.

3. Wątpliwości w sprawie sumienia

F. Dostojewski, *Zbrodnia i kara*.

Lektura dodatkowa: R. Przybylski, *Dostojewski i „nowożytny idee”*. W tegoż: *Dostojewski i „przekłete problemy”*. Warszawa 1964 (s. 247-293).

Inspiracje:

- Lew Szestow, *Dostojewski i Nietzsche. Filozofia tragedii*.
- Enzo Paci, *Koczownik w Petersburgu*. W tegoż: *Związki i znaczenia*. Warszawa 1980.
- M. Bachtin, *Idea w dziele Dostojewskiego*. W tegoż: *Problemy poetyki Dostojewskiego*. Warszawa 1970, s. 119-153.
- Julia Kristeva, *Dostojewski: pisarstwo cierpienia i wybaczenia*. W tejże: *Czarne słońce. Depresja i melancholia*. Kraków 2007, s. 177-215.
- Marek Bieńczyk, *O tych, co nigdy nie odnajdą straty*. Warszawa 1998.

4. Wątpliwości w sprawie winy

F. Kafka, *Proces*.

Lektura dodatkowa: Z. Bauman, *Wieloznaczność nowoczesna – nowoczesność wieloznaczna* (tu rozdział: *Autokonstrukcja wieloznaczności*).

Inspiracje:

- M. Kundera, *Sztuka powieści* (tu rozdział *Gdzieś tam w głębi*)

- M. Walser, *Opis formy – studium o Kafce*. Warszawa 1972 – tu rozdz. *Konfrontacja porządków* (s. 73-89)
- B. Schulz, *Posłowie do polskiego wydania „Procesu” Kafki*. W tegoż: *Opowiadania. Wybór esejów i listów*. Opracował J. Jarzębski. Wrocław 1989, s. 410-414.

Seminarium III – 18 XI 2009: Poszarpane więzy

5. A. Camus, *Obcy*.

Lektura dodatkowa: J.-P. Sartre, *Wyjaśnienie „Obcego”*. [w tegoż:] *Czym jest literatura?* Warszawa 1968.

Inspiracje:

- A. Camus, *Eseje*. Warszawa 1964 (lub inne wydanie) – tu: *Mit Syzyfa* (części: *Człowiek absurdalny*, *Twórczość absurdalna*, *Mit Syzyfa*).
- A. Camus, *Człowiek zbuntowany*.

6. R. Chandler, *Żegnaj, laleczko*.

Lektura dodatkowa: Raymond Chandler, *Skromna sztuka pisania powieści kryminalnych*. W tegoż: *Mówi Chandler*. Warszawa 1983.

Inspiracje:

- H. Heissenbuttel, *Reguły gry powieści kryminalnej*. „Teksty” 1973 nr 6;
- Colin Wilson, *Problem tożsamości*. W tegoż: *Outsider*. Poznań 1992.
- Leszek Elektorowicz, *Kariera gniewnych*. W tegoż: *Zwierciadło w okruchach. Szkice o powieści amerykańskiej i angielskiej*. Warszawa 1966, s. 186-202.
- David Riesman, *Polityczny akt wiary: oburzenie i tolerancja*. W tegoż: *Samotny tłum*. Warszawa 1996, s. 253-275.

Seminarium IV: Zakłócenia porządku nowoczesnego – (nie)wczesne rozpoznania

7. F. Durrenmatt, *Sędzia i jego kat; Kraksa; Obietnica*.

Lektura dodatkowa: S. Žižek, *Dwa sposoby na uniknięcie rzeczywistości pragnienia*. W tegoż: *Patrząc z ukosa. Do Lacana przez kulturę popularną*. Warszawa 2003, s. 79-105.

8. Stanisław Lem, *Katar*.

Lektura dodatkowa: R. Caillois, *Powieść kryminalna, czyli jak intelekt opuszcza świat i jak społeczeństwo wprowadza z powrotem swe problemy w igraszki umysłu*. W tegoż: *Odpowiedzialność i styl*. Warszawa 1967, s. 167-209.

Inspiracje:

- James Gleick, *Chaos. Narodziny nowej nauki*. Poznań 1996.

Seminarium V: Śledztwo w sprawie odmienności

9. P. Huelle, *Weiser Dawidek*

Lektura dodatkowa: J. Błoński, *Biedni Polacy patrzą na getto*. „Tygodnik Powszechny” 1987 nr 2 z 11 I; D. Nowacki, *To nie wizja - to Weiser!* „Fa-art” 1994, nr 1;

Inspiracje

- Leela Gandhi, *Kreowanie wspólnoty oraz Jeden świat: wizja postnacionalizmu*. W tejże: *Postkolonializm*. Poznań 2008, s. 95-127.
- Edward Said, *Orientalizm*. Poznań 2005 (tu cz. 3, rozdział IV: *Najnowsza faza*, s. 392-451).
- Peter Berger, Thomas Luckmann, *Społeczeństwo jako rzeczywistość subiektywna*. W tychże: *Społeczne tworzenie rzeczywistości*. Warszawa 1983, s. 202-262.

10. J.T. Gross, *Sąsiedzi. Historia zagłady żydowskiego miasteczka.*

Lektura dodatkowa: Z. Bauman, *Nowoczesność i Zagłada*. [dowolne wydanie]; H. Grynberg, *Nowoczesne wielkie zło. W tegoż: Prawda nieartystyczna*. Warszawa 1994 [lub następne wydanie: Czarne, Wołowiec 2002].

Seminarium VI: Śledztwo w obrzydliwej sprawie (albo: nowoczesność i wstręt)

11. M. Krajewski, *Festung Breslau*

Lektura dodatkowa: Julia Kristeva, *Potęga obrzydzenia. Esej o wstręcie*. Kraków 2008 [tu: rozdziały I, II, III: *Ujęcie wstrętu; Czego się bać; Od brudu do skalania* – ss. 7-86]

Inspiracje:

- Leela Gandhi, *Postkolonializm a feminizm*. W teście: *Postkolonializm*. Poznań 2008, s. 77-95.
- E. Said, *Orientalizm*. Poznań 2005 (tu cz. 3, rozdz.I: *Ukryty i jawny orientalizm*, s. 284-315).
- Z. Bauman, *Płynna nowoczesność*. Kraków 2006 (tu część 5: *Wspólnota*, s. 260-312).

12. Stieg Larson, *Mężczyźni, którzy nienawidzą kobiet.*

Inspiracje:

- Ulrich Beck, *Społeczeństwo ryzyka. W drodze do innej nowoczesności*. Warszawa 2002 (tu rozdział IV: *Ja to ja: o samotności, wspólnocie i konfliktach płci w rodzinie i poza nią*, s. 151-191).
- A. Giddens, *Przemiany intymności. Seksualność, miłość i erotyzm we współczesnych społeczeństwach*. Warszawa 2006 (tu rozdz. 1, 9, 10: *Codzienne eksperymenty, związki, seksualność; Seksualność, represja, cywilizacja; Intymność jako demokracja*).
- Pierre Bourdieu, *Męska dominacja*. Warszawa 2004 (rozdz. I i III: *Obraz w powiększeniu; Stale i zmiany*).

Seminarium VII: Nowoczesność jako niedokończony projekt

13. Społeczeństwo – kapitalizm, rodzina, reprodukcja

Henning Mankel, *Zapora.*

Lektura dodatkowa: J. Habermas, *Modernizm – niedokończony projekt*. W zbiorze: *Postmodernizm. Antologia przekładów*. Kraków 1997, s. 25-46; Jean-Francois Lyotard, *Odpowiedź na pytanie: co to jest postmodernizm*, tamże, s. 47-61.

Inspiracje:

- Z. Bauman, *Globalizacja*.
- E. Bandyk, *Zatruta studnia. Rzecz o władzy i wolności*. Warszawa 2002 (tu rozdział: *Sieć ponad wszystko*, s. 161-188).
- E. Bandyk, *Antymatrix*. Warszawa 2004 (tu rozdziały: *Imperium sieciowe; Niebezpieczne wirusy* – ss. 104-119; 138-153).

14. Rozwiązywanie i związywanie społeczeństwa

Harlan Coben, *Jedyna szansa.*

Inspiracje:

- Z. Bauman, *Płynna nowoczesność*. Kraków 2006 (tu część 5: *Praca*, s. 202-259).
- A. Giddens, *Przemiany intymności. Seksualność, miłość i erotyzm we współczesnych społeczeństwach*. Warszawa 2006 (tu rozdz. 6: *Socjologiczne znaczenie współzależnienia*).